

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของศาสตราจารย์ ดร.อัคราทร จุฬารัตน รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๑๐ มกราคม
๒๕๕๐ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีนายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ ผู้ถูกร้อง จงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งกรณีพ้น
จากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูป
การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐
กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า เทศบาลเมืองนราธิวาสมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒
รวม ๔๔๓,๒๖๕,๐๐๓.๑๕ บาท ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ และประกาศคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ประกาศฉบับดังกล่าวกำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ครบวาระการดำรงตำแหน่งวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ครบกำหนดเวลายื่นบัญชีฯ ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารภายในกำหนดเวลาแต่ไม่ครบถ้วนถูกต้อง สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมทั้งส่งเอกสารประกอบให้ครบถ้วน และแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสตรวจสอบข้อเท็จจริงในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบไม่ครบถ้วนของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าไม่สามารถส่งเอกสารประกอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ เนื่องจากถูกเจ้าหนี้ฟ้องล้มละลาย อยู่ระหว่างการพิทักษ์ทรัพย์และกำลังปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แต่ยังไม่แล้วเสร็จ จึงทำให้รายละเอียดทรัพย์สินหนี้สิน ไม่ครบถ้วน เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยการสอบปากคำผู้ถูกร้อง นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล และนางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ พยานผู้เกี่ยวข้อง ได้ความว่า ผู้ถูกร้องอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๕ ห้อง ๕๑๔ ซอยราชวิถี ๗ ถนนรางน้ำ แขวงราชเทวี เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร อาชีพรับจ้าง เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่เทศบาลเมืองนราธิวาสเพื่อส่งให้สำนักงาน ป.ป.ช. พร้อมกับผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ รายอื่น ๆ แต่แนบเอกสารประกอบไม่ครบถ้วน ขาดสำเนาโฉนดที่ดินซึ่งจำนองไว้กับธนาคาร สำเนาสมุดคู่ฝากไม่ได้แนบเนื่องจากไม่เข้าใจว่าต้องแนบ ส่วนสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่ได้แนบเนื่องจากในขณะนั้นมีรายได้เฉพาะค่าตอบแทนจากทางราชการปีละ ๖๒,๐๔๐ บาท คำนวณแล้วไม่ถึงเกณฑ์จึงไม่ยื่นแบบฯ ต่อมาเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เดินทางไปรับเอกสารประกอบเพิ่มเติมและชี้แจงเรื่องการยื่นบัญชีฯ ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาสทราบที่สำนักงานเทศบาลเมืองนราธิวาส แต่ผู้กร้องไม่สามารถมาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เนื่องจากพักอาศัยอยู่ที่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ จึงมอบหมายให้

นางโชคดี เทพสุวรรณ (มารดา) และนางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ (น้องสาว) เป็นผู้มาดำเนินการแทนแล้วแจ้งให้ทราบ แต่ยังไม่สามารถไปดำเนินการขอเอกสาร โฉนดที่ดินที่จำนองไว้จากธนาคารได้ เนื่องจากถูกดำเนินคดีเช็คและคดีกู้ยืมอื่น ๆ ไม่สามารถติดต่อกับผู้ใดได้จึงทำให้ไม่สามารถส่งเอกสารให้กับสำนักงาน ป.ป.ช. ได้

สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๓ ฉบับ คือ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๓๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๓๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๕๗ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ หนังสือทั้ง ๓ ฉบับ นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล เป็นผู้รับแทน ตามใบตอบรับของไปรษณีย์ ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่เคยได้รับหนังสือทั้ง ๓ ฉบับ เพราะไม่ได้อยู่บ้านบิดา แต่อยู่ที่ต่างจังหวัด และไม่เคยติดต่อกับที่บ้านบิดาที่จังหวัดนครราชสีมา จึงทำให้บิดามารดาและน้องสาวไม่สามารถติดต่อกับผู้ถูกร้องได้เพราะไม่ทราบที่อยู่แน่นอน เมื่อเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ๒๕๔๖ ได้มาพักในกรุงเทพฯ จึงติดต่อกับทางบ้านที่จังหวัดนครราชสีมาและนางสาวทัศนาว ๆ อ้างว่าเทศบาลเมืองนครราชสีมาระงับการจ่ายเงินค่าตอบแทนสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนครราชสีมา ผู้ถูกร้องได้ติดต่อกับเทศบาลเมืองนครราชสีมาและได้รับแจ้งว่าจังหวัดนครราชสีมาได้มีหนังสือมาสอบถามในกรณี que ผู้ถูกร้องไม่ชี้แจงเหตุผลในการไม่ยื่นเอกสารประกอบกับสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นเหตุให้เทศบาลเมืองนครราชสีมาระงับการจ่ายเงินค่าตอบแทน จึงทำหนังสือชี้แจงต่อนายกเทศมนตรีเมืองนครราชสีมาตามหนังสือ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ สำหรับคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๔๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ซึ่งปรากฏชื่อ นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล เป็นผู้รับนั้น นางสาวทัศนาว เป็นผู้ส่งให้ตามที่อยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๐๕ ห้อง ๕๑๔ ซอยราชวิถี ๗ ถนนรางน้ำ แขวงราชเทวี เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกร้องจึงได้มาให้ถ้อยคำกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. แต่ไม่สามารถยื่นเอกสารประกอบได้ เนื่องจากเอกสารอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา แต่จะรวบรวมและส่งให้เร็วที่สุด และมีได้จิตใจหรือมีเจตนาที่จะไม่ยื่นเอกสารประกอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด ประกอบกับเป็นการยื่นบัญชีฯ ครั้งแรก จึงไม่เข้าใจว่าต้องแนบเอกสารใดบ้างผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ ชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอ้างถึงหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ด่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๕๒๕ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ว่าเหตุที่ไม่สามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งได้ เนื่องจากถูกเจ้าหนี้ฟ้องล้มละลายเมื่อประมาณปี ๒๕๔๔ ที่ศาล

จังหวัดนราธิวาส และขณะนี้อยู่ระหว่างปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แต่จะรวบรวมเอกสารให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล พนักงานบริษัท ออมเงิน จำกัด นางสาวเฉลิมศรี เข้าทำงานที่บริษัทดังกล่าวตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๓๒ จนถึงปัจจุบัน และเป็นพนักงานของบริษัทเพียงคนเดียว บริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทของครอบครัวของผู้ถูกร้อง คือ นายเจริญ เทพสุวรรณ นางโชคดี เทพสุวรรณ นางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ และนางสาวมณจันทร์ เทพสุวรรณ ซึ่งเป็นบิดา มารดา และน้องสาวของผู้ถูกร้อง บริษัทฯ ดังกล่าวตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๖๖ - ๒๖๘ - ๒๗๐ ถนนพิชิตบำรุง ตำบลบางนาค อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ครอบครัวของผู้ถูกร้องพักอาศัยอยู่ชั้นบนของบริษัท ยกเว้นผู้ถูกร้อง ซึ่งย้ายไปอยู่ที่จังหวัดกระบี่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งจำวันที่ไม่ได้แน่ชัด ประมาณปี ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้โทรศัพท์ติดต่อกับ นางสาวทัศนาวตลอดมา สำหรับหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๓๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๓๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๕๗ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ และคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๔๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ที่ส่งถึงผู้ถูกร้อง และมีลายมือชื่อนางสาวเฉลิมศรี เป็นผู้รับแทนเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๗ ตามลำดับ และหนังสือทั้ง ๔ ฉบับ เมื่อรับแล้วได้นำไปให้นางสาวทัศนาว โดยนางสาวทัศนาวได้ส่งหนังสือทั้ง ๔ ฉบับให้ผู้ถูกร้องทันทีที่สามารถติดต่อได้โดยผู้ถูกร้องจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบว่าส่งไปยังที่ใด นางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ อยู่บ้านเลขที่ ๒๗๐ ถนนพิชิตบำรุง ตำบลบางนาค อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส นางสาวทัศนาว เป็นน้องสาวของนายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ ผู้ถูกร้อง พักอาศัยอยู่พร้อมกับครอบครัวรวมทั้งผู้ถูกร้อง ที่บ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นที่พักอาศัย และเป็นที่ตั้งของบริษัท ออมเงิน จำกัด หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ย้ายไปอยู่ที่จังหวัดกระบี่ ผู้ถูกร้องจะโทรศัพท์ติดต่อมาโดยตลอดประมาณสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล พนักงานจะเป็นผู้รับโทรศัพท์และโอนสายให้นางสาวทัศนาว สำหรับหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. และคำสั่งสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้ง ๔ ฉบับ ซึ่งนางสาวเฉลิมศรี เป็นผู้รับแทนนั้นนางสาวทัศนาว ได้รับหนังสือและคำสั่งดังกล่าวทุกฉบับ และได้ส่งหนังสือทั้ง ๔ ฉบับ ให้ผู้ถูกร้องทันทีที่สามารถติดต่อได้โดยผู้ถูกร้องจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบว่าส่งไปยังที่ใด ส่วนกรณีการยื่นบัญชีฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งแล้ว

เป็นเวลาหนึ่งปีนั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ ทั้งสองกรณีแต่อย่างใด ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ ในการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ บัญญัติไว้ จึงขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณี พ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ และให้แจ้งผู้ถูกร้องทราบเพื่อทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ฉบับลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ได้ความว่า ผู้ถูกร้อง เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาสเป็นนักการเมืองท้องถิ่น จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ไม่มีผู้แนะนำว่าจะต้องทำอะไร ผู้ถูกร้องล้มเหลวทางธุรกิจและถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๕ ศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ปรากฏตาม คดีหมายเลขดำที่ ๒๑๓/๒๕๔๔ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๐๕/๒๕๔๕ และถูกกล่าวหาว่าออกเช็คโดยเจตนา ที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค ผู้ถูกร้องจึงออกจากจังหวัดนราธิวาสไปเพื่อหาเงินมาชำระหนี้และเจรจา ปรับปรุงหนี้และโครงสร้างหนี้ ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ประกอบกับไม่มีที่ปรึกษาและไม่ทราบว่าหากถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้วจะต้องดำเนินการอย่างไร หากทราบว่า เมื่อถูกฟ้องหรือถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้วสามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ ผู้ถูกร้อง จะรีบดำเนินการทันที

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ บทบัญญัติในมาตรา ๓๐๐ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป คดีตามคำร้องนี้จึงอยู่ในอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเทศบาลเมืองนราธิวาสมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวม ๔๔๓,๒๖๕,๐๐๓.๑๕ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของตน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้ อยู่ในความครอบครองของตน เอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา พร้อมทั้งลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องในบัญชีและสำเนาหลักฐาน และบัญชีรายละเอียดเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ที่ยื่นด้วย แต่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาสไม่ถูกต้องครบถ้วน เพราะไม่มีสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐, ๕๑) ปี ๒๕๔๒ รายการเงินฝากธนาคาร ๔ บัญชี ไม่มีสำเนาสมุดคู่ฝากหรือหนังสือรับรองยอดเงินฝากธนาคาร ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ รายการที่ดิน ๔๘ แปลง มีสำเนาโฉนดที่ดินจำนวน ๒๕ แปลง ขาดสำเนาโฉนดที่ดินอีกจำนวน ๑๕ แปลง รายการสิ่งปลูกสร้างอื่นจำนวน ๒ หลัง ไม่ได้แสดงราคาและไม่มีสำเนาทะเบียนบ้านหรือเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ และมีได้ระบุว่าปลูกสร้างบนโฉนดที่ดินแปลงใดของผู้ใด รายการเงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ธนาคารของธนาคารไทยพาณิชย์ ไม่มีหนังสือรับรองหนี้สิน คงเหลือ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ สำเนาสารบัญชีจดทะเบียนที่ดินมีการจดทะเบียนงานอยู่ที่ดิน

ไว้กับธนาคารทหารไทย จำนวน ๑๖ แปลง และธนาคารกสิกรไทย จำนวน ๑ แปลง มิได้แจ้งว่าเป็น การจำนองเพื่อประกันหนี้รายใด และมีได้แนบสำเนาสัญญากู้ยืมและหนังสือรับรองยอดหนี้สินคงเหลือ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และมีได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสาร สำหรับกรรมการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งสมาชิก สภามหาวิทยาลัยนราธิวาส นั้น เนื่องจากประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เป็นต้นไป กำหนดเวลาในการยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งจึงนับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และครบกำหนดการยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สิน ฯ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓ การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบแล้ว แต่ไม่ครบถ้วนจนกระทั่งล่วงเลยระยะเวลาเกินสมควร แสดงว่า ผู้ถูกร้องได้ทราบหน้าที่ดังกล่าวและดำเนินการแล้วแต่ดำเนินการไม่ครบถ้วน ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่เคย ได้รับหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๓๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๓๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ และหนังสือ สำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๕๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นหนังสือ ที่แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น แม้ว่าในเบื้องต้น ผู้ถูกร้องจะไม่ได้รับหนังสือทั้ง ๓ ฉบับ ด้วยตนเองก็ตาม แต่จากหลักฐานไปรษณีย์ตอบรับปรากฏว่า นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล พนักงานของ บริษัท ออมเงิน จำกัด เป็นผู้รับเอกสารทั้ง ๓ ฉบับนั้นไว้ โดยบริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทของครอบครัว ผู้ถูกร้อง และนางสาวเฉลิมศรี เป็นพนักงานเพียงคนเดียวของบริษัทที่ทำงานในบริษัทดังกล่าวตั้งแต่ ปี ๒๕๓๒ ถึงปัจจุบัน และสถานที่ตั้งบริษัทดังกล่าวยังเป็นที่พักของครอบครัวผู้ถูกร้องด้วย ประกอบกับ นางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ น้องสาวของผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำว่าได้นำหนังสือและคำสั่งทุกฉบับของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ผู้ถูกร้อง ดังนั้น จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องได้รับคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยชอบแล้ว ข้ออ้างของผู้ถูกร้องในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น และที่ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ไม่มี ผู้แนะนำ ไม่มีที่ปรึกษา ไม่ทราบว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร เห็นได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าหน้าที่ต้องยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ แล้ว และทราบว่าเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ได้เดินทางไปยังเทศบาลเมืองนราธิวาส เพื่อรับเอกสารและชี้แจงการยื่นบัญชีให้ผู้บริหารและสมาชิก สภามหาวิทยาลัยนราธิวาส แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้มาดำเนินการด้วยตนเอง แต่มอบหมายให้มารดาและน้องสาว

มาดำเนินการแทน ข้ออ้างของผู้ถูกร้องในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑)

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ตั้งแต่เมื่อใด และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันใด

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่เข้าร่วมประชุมสภาเทศบาล แต่ได้ลาการประชุมต่อเนื่องกัน ๒ ปี โดยได้เข้าร่วมประชุมสภาเทศบาลสมัยวิสามัญ สมัยที่ ๕ ประจำปี ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นครั้งสุดท้าย และไม่มาประชุมสภาเทศบาลสมัยวิสามัญ สมัยที่ ๔ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๖ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๖ และครั้งที่ ๓/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ โดยมีได้ลาการประชุมทั้ง ๓ ครั้ง ซึ่งแม้ว่าพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลในส่วนที่เกี่ยวกับการประชุมสภาเทศบาลไว้ในมาตรา ๑๕ (๕) ว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อขาดการประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร” แต่ในกรณีการกระทำของผู้ถูกร้องที่ขาดการประชุมสภาเทศบาล เทศบาลเมืองนราธิวาสมิได้ดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของผู้ถูกร้อง ประกอบกับยังคงรับรองสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องว่า ยังคงดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส ปรากฏตามหนังสือจังหวัดนราธิวาส ที่ มท ๐๘๓๘.๓/๕๒๘ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๖ ดังนั้น จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องยังคงดำรงตำแหน่งจนครบวาระคือวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ กำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจาก

ตำแหน่ง... โดยผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ซึ่งวันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ คือวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ตามนัยมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ส่วนการพ้นตำแหน่งตามวาระเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ มาตรา ๑๖ ที่กำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ต้องนำมาพิจารณาร่วมกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ว่าการพ้นจากตำแหน่งนั้น จะบังคับใช้ตามกฎหมายฉบับใด และเนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดและมีฐานะเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติโดยมีศักดิ์ของกฎหมายเท่ากันและเป็นกฎหมายเฉพาะการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง จึงต้องบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว การที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งอันเป็นความผิด นั้น แม้ว่าผู้ถูกร้องจะได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ตาม เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เป็นต้นไป จึงมีผลทางกฎหมายให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ซึ่งครบกำหนดเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓ เมื่อผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึงพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) และประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและ

สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยด้วยว่า ในส่วนของมาตรการบังคับทางกฎหมาย กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป และวรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งในวันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย โดยให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยด้วย จึงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๓ ซึ่งกำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับกับกรณีของผู้ถูกร้องได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง ก็ได้บัญญัติกรณีดังกล่าวไว้เช่นกันว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อกรณีของผู้ถูกร้องเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ มีผลใช้บังคับ จึงต้องนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ มาใช้บังคับ และการที่มาตรา ๒๖๓ กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัย และกำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ และมีผลบังคับเฉพาะนักการเมืองผู้นั้น โดยมีได้มีเจตนาารมณ์เพื่อป้องกันหรือทำให้หมดไปในเรื่องที่รัฐธรรมนูญเห็นว่าเป็นอันตรายหรือเป็นที่มาของความไม่เป็นธรรม เพื่อคุ้มครองให้เกิดความมั่นคงและความยุติธรรมในสังคมแต่อย่างใด บทบัญญัติและเจตนาารมณ์ของมาตรา ๒๖๓ จึงมิได้มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับกรณีการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน แต่มุ่งหมายที่จะบังคับกับกรณีการกระทำที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับแล้ว ประกอบกับมาตรา ๓๐๐ วรรคสี่ บัญญัติว่า บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป และมาตรา ๓๐๒ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติว่า ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับต่อไป ภายใต้เงื่อนไขว่าให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อคำร้องนี้ได้ยื่นต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญก่อนวันใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้โอนมาอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๐๐ วรรคสี่ จึงเห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๓ และมาตรา ๓๐๐ ประกอบกับมาตรา ๓๐๒ (๒) มิได้มีเจตนาารมณ์ที่จะ

ใช้บังคับกับกรณีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการโดยชอบตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ อีกทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ก็มีผลใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงไม่อาจนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๓ มาใช้บังคับกับกรณีนี้ได้ การวินิจฉัยกรณีของผู้ถูกร้องจึงต้องนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาใช้บังคับ

เมื่อผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อผู้ร้องภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ตามประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และครบกำหนดเวลายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓ แม้ว่าผู้ถูกร้องจะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ภายในกำหนดเวลา แต่ก็เป็นการยื่นบัญชี ฯ ที่ไม่ครบถ้วนและไม่ถูกต้อง จนกระทั่งล่วงเลยเวลาเกินสมควร จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกอบประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) ผู้ถูกร้องจึงพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ตามมาตรา ๓๔ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๔

ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐๐ วรรคสี่ และมาตรา ๓๐๒ วรรคหนึ่ง (๒)

ศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน
รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ